

2. Сйонг Т. Важливість лідерства в судових реформах. Міжнародна конференція «Удосконалення функціонування суду»: тези доповідей (21–22 червня 2011 року). Київ, 2011. С. 1–17.

3. Зайдель М.І. Персоналізація влади як наслідок інституційної деформації в Україні. Міжнародна наукова конференція «Дні науки філософського факультету – 2015», 21–22 квіт. 2015 р.: [матеріали доповідей та виступів] / редкол.: А.Є. Конверський [та ін.]. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2015. Ч. 10. С. 109–111.

4. Бакуменко В.Д. Башкатов В.М. Механізми державного управління демократичними змінами. Монограф. Київ: АМУ, 2015. 180 с.

5. Захаров Є. Громадський контроль і права людини. *Бюлетень «Права людини»*. 2010. № 1. URL: <https://goo.gl/yRae0a>

6. Актуальні грані загальнотеоретичної юриспруденції: монографія / за ред. Ю.М. Оборотова. [Ю.М. Оборотов, В.В. Завальнюк, В.В. Дудченко та ін.]. Одеса: Фенікс, 2012. 492 с.

Ключові слова: громадський контроль; демократія; система; суб'єкти; публічна влада.

Ключевые слова: общественный контроль; демократия; система; субъекты; публичная власть.

Key words: public control; democracy; system; subjects; public authority.

Улітіна Ольга Володимирівна

Національна академія правових наук України,

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності

вчений секретар, кандидат юридичних наук

ЗНАЧЕННЯ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ ДЛЯ РОЗБУДОВИ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

На сьогодні одним з найбільш пріоритетних напрямів розвитку більшості держав світу є значна підтримка галузей економіки, які відносяться до креативних індустрій. Такий процес пояснюється низкою чинників, серед яких поступовий перехід до креативної економіки, що в свою чергу призводить до необхідності певних змін в державі в цілому. Креативна економіка та розвиток креативних індустрій є важливими складовими сучасного суспільства та необхідні для подальшого сталого розвитку держав світу.

Поступово все більше уваги на різних рівнях приділяється продуктам інтелектуальної та творчої діяльності людини, креативні індустрії стрімко виходять на перший план. Усе це призводить до необхідності змін як в економіці та бізнесі, так і в галузі права, в частині норм, які регулюють ці питання. Ці чинники в сучасному світі є одними з основоположних для розбудови сучасної держави.

Вплив, спричинений підвищенням ролі креативних індустрій на розвиток держави, помітний не тільки в галузі економіки, проте саме з цієї точки зору збільшення частки креативних індустрій на ринку є найбільш вагомим. Так, за даними UNCTAD (Конференції ООН з торгівлі та розвитку) креативна економіка характеризується низкою показників, серед яких забезпечення потенційного економічного зростання та розвитку; сприяння підвищенню рівня доходів, створення нових робочих місць, збільшення прибутку від експорту, одночасно при цьому також відбувається сприяння культурному різноманіттю та розвитку людства в цілому [1, с. 4]. Для креативної економіки також властивим є охоплення одночасно економічних, культурних та соціальних аспектів, а також взаємодія їх з новітніми технологіями, інтелектуальною власністю та розвитком туризму; а також такий напрямок розвитку держави вимагає інноваційних міжгалузевих та міжвідомчих дій та відповідної політики в цій сфері [1, с. 4]. Креативна економіка є такою, що в першу чергу заснована на знаннях та орієнтована на їх активне використання, а основою креативної економіки як сучасного шляху розвитку держави є креативні індустрії.

Дослідження в цій сфері вказують на те, що галузі, які відносяться до креативних, значною мірою можуть покращувати економічні показники в державі, впливати на створення робочих місць, стимулювати інноваційні процеси та в цілому сприяти соціальному та сталому розвитку держави. Так, «згідно з показниками за 2011 рік, у ЄС частка основних креативних галузей у ВВП за доданою вартістю склала 558 млрд. євро – приблизно 4,4% від загального європейського ВВП» [2, с. 9]. Галузі економіки, які відносяться до креативних «забезпечують приблизно 8,3 млн. повних робочих місць в еквіваленті

повної зайнятості або 3,8% від загальної кількості робочих місць у Європі» [2, с. 9].

Якщо говорити про аналогічні показники в Україні, то вони вказують на те, що Україна встала на шлях розвитку за моделлю креативної економіки, проте це лише початок розвитку в такому напрямку. Так, «результати дослідження, в Україні у межах програми «Культура і креативність» показали, що креативні індустрії забезпечують 4% ВВП держави» [3, с. 26].

Креативні індустрії відповідно до UNCTAD можна визначити, як «цикли створення, виробництва та розповсюдження товарів та послуг, які використовують креативність та інтелектуальний капітал як основні ресурси» [1, с. 4]. Отже, важливу роль для розвитку креативних індустрій відіграють результати творчої та інтелектуальної діяльності. «Україна відповідно до рейтингу Global Creativity Index за індексом креативності в 2015 р. посідала 45 місце серед 139 країн з показником 0,53» [4, с. 115]. Індекс креативності складається з трьох показників – технології, талант та толерантність. За показником технологій, який визначається через обсяг інвестицій в дослідження та розробки, обсяг патентів на душу населення та індекс технологій, Україна зайняла 43 місце [4, с. 115]. Талант, як показник визначається через частку креативного класу в суспільстві, рівень освіти та індекс таланту, та Україна зайняла 24 місце [4, с. 115]. Показник толерантності, який визначається через расові та етнічні меншини, сексуальні меншини та індекс толерантності, в Україні є досить низьким, на рівні 105 місця [4, с. 115].

Отже, в Україні є сильний творчий потенціал, який проте необхідно зміцнювати та орієнтуватись на більш сучасний підхід.

Важливість креативних індустрій для розбудови сучасної держави неможливо визначити не торкаючись питання правового регулювання креативних індустрій. На законодавчому рівні поняття креативні індустрії в Україні вперше закріплено у 2018 році з подальшим внесенням змін до певних нормативних актів та помітній активності щодо прийняття законодавчих актів в цій сфері та приведення вже існуючих норм у відповідність до міжнародних норм.

На сьогодні визначення креативних індустрій закріплено у п. 5 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про культуру», який визначає, що «креативні індустрії це види економічної діяльності, метою яких є створення доданої вартості і робочих місць через культурне (мистецьке) та/або креативне вираження» [5].

Одними з найбільш важливих норм для регулювання креативних індустрій є норми законодавства в галузі авторського права та суміжних прав, оскільки саме ці норми регулюють відносини, що виникають з приводу створення та використання об'єктів, створених творчою та інтелектуальною працею. Сьогодні в Україні триває процес реформування законодавства в цій сфері, зокрема наразі пропонується багато змін до Закону України «Про авторське право і суміжні права». Так, існує не один, а відразу декілька проєктів цього закону.

Щодо інституційного забезпечення розвитку креативної економіки в Україні, потрібно зазначити про необхідність спільної роботи різних органів влади, починаючи від визначення основних орієнтирів розвитку на законодавчому рівні, та продовжуючи на рівні співпраці різних міністерств, зокрема Міністерства економіки України та Міністерства культури та інформаційної політики України.

Література

1. Creative Economy Report 2008. The Challenge of Assessing the Creative Economy: towards Informed Policy-making. ISBN978–0–9816619–0–2. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ditc20082cer_en.pdf
2. Кристина Фарінья Розвиток культурних та креативних індустрій в Україні. URL: https://www.culturepartnership.eu/upload/editor/2017/Research/Creative%20Industries%20Report%20for%20Ukraine_UA.pdf
3. Бакуліна Н., Фалович В. Розвиток креативних індустрій в Україні: аналіз і оцінка. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2019. Вип. 24. С. 24–32
4. Карасьова Н. Креативні індустрії як елемент стратегії постіндустріального розвитку. *Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти*. 2019. № 3 С. 110–120. URL: <http://international-relations.knukim.edu.ua/article/view/159110>.
5. Про культуру: Закон України від 14.12.2010 р. № 2778-VI. Дата оновлення: 16.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17/ed20200716#Text>. (дата звернення: 08.09.2021).

Ключові слова: креативні індустрії, авторське право, суміжні права, право інтелектуальної власності, сучасна держава.

Ключевые слова: креативные индустрии, авторское право, смежные права, право интеллектуальной собственности, современное государство.

Key words: creative industries, copyright, related rights, intellectual property, modern state.

Старицька Ольга Олексіївна

*Національна академія внутрішніх справ
доцент кафедри теорії держави та права,
кандидат юридичних наук, доцент*

НАРИСИ ДО ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ СФЕРИ СПОЖИВАННЯ

Сучасний розвиток України як демократичної, соціальної та правової держави, взаємодія її із суспільством неможливий без формування та реалізації державних стратегій та політик за чітко визначеними сферами існування. Однією із головних, особливо за колом суб'єктів, видів державної політики є політика у сфері споживання, оскільки реалізується в усіх царинах суспільного життя. Саме тому, з метою належного її втілення у реальну площину варто підійти до вивчення окресленого питання з використанням засобів науково-теоретичного осмислення.

Для більш ґрунтовного сприйняття та якісного змістовного наповнення категорії «державна політика у сфері споживання» доцільним є звернутися до змісту дефініції «політика». Так, відома вітчизняна вчена теоретик Н. М. Оніщенко термін «політика» пропонує розуміти як мистецтво управління державою; участь у справах держави, визначення форм, завдань, змісту діяльності держави; сферу діяльності, що пов'язана з відносинами між різними суб'єктами становно здійснення державної влади [1, с. 199–200]. Дещо схожу позицію має О. О. Іванова, інтерпретуючи зазначену дефініцію як мистецтво управління суспільством, яке характеризує відносини щодо влади між класами, партіями, націями; між державою та народом [2, с. 220].